

ЖЕНТИ, АНГАЛА ЗИ LITERATURA.

Nr. 13.

MERCURIU, 30. MARTIE

1855.

АТАКУЛ ЕЗПАТОРИЕЛ.

Descripc de zn Moldo-Româpn.

Езпатория 16 (28) Февр. 1855.

До о епохъ не кънд се дисват интереселе че-
ле май тари а Европеи, че аз а статорніші війто-
роа Молдовеи, патріотизі пеатърнат из есте
еррат а нетрече до тръндъвие ка спектатор драмеи
съпцероасе, спре а се фолосі de ресътатъ, че еа
ва продъвче. Довългіт de ачесте рефлексії, де каре
май памте de mine с'ав пътрупс вп стрълчіт
Молдаван, че квпрінде астъзи постъл de шеф ал
статълі тацор до армія А. С. Омер-Паша,
змъгъндътъ до 21. Ноемвріе 1854 din згомотъл
Іапълі, ам дикълекат, ам трекът Довъреа, Бал-
канії, Шевла ші ам ацвпс я Варна до пост
de Канітап до статъл тацор, съв ordinul ліві Мах-
ліс-Паша. До 6. Февраріе пі-ам джваркат пе
ваноръл Енглез кв еліс паміт Жъра, кв пътереа
de 450 кai, кареле пътвеа 11 тіле Енглезе пе о
оаръ. Кв вп тімп de ацвпс фаворавіл, ам трекът
джнайнтъ de Балаклава ші Севастополі до тезъл
девълрілор джфрікошате, ші песте треі зіле ам
деваркат я Езпаторіеа, че дикъ din вара трекътъ
ера квпрінсь de o тікъ гарнізонъ de Францезі,
карії кв ацвторъл джпоноръре татаре некон-
теніт adъвцеауз нозе джтъртърі кътръ челе векі.
Спре а авеа о idee decspre асть політіе, деацвпс
есте а шті къ локвігорії еї се комппн din пвдні
Гречі ші Армені, ші май кв самъ de Татарі ші
de Еврпї Карапії, аічі ка претътнднене пеквраці.
Дандатъ дзвпъл сосиреа ліві Омер-Паша, с'ав десвъ-
літ о таре актівітате до локвраре джтъртърілор
ші джформареа впні тавере джтъртъ афаръ de
квпрінсьл Езпаторіе, тоате ачесте се пілніеауз съв
дірекціеа енерцікъ а ліві Махліс-Паша, кв ацвто-
ръл локвігорілор Татарі карії до пвтър de 30,000
аічі с'ав рефліт de зріеа Козачілор. Росіеній джесь

адъкъндъші amintre de Довъре, аз хотърът а пъ-
льса съ фачет din Езпаторіа a доза edigie de
Калафат, фрепт каре адъпънд о арміе din чеа de
ла Сімферопол ші din ресерве дела Перекоп, съ
джнайнтъ асвпра поастъръ съв команда Цеперард-
лязі Остен-Савен.

Джнитіндът de ачест план, Цепералісітъл лъвъ
диспозіїле пе вскат ші не таре, unde афаръ de
кътева вапоаре, васвл de лініе Францез Ханрі IV,
чe de фортьп се афъл джфінт до арнінів лъвъ
церть, форма о батеріе пътернікъ каре пе апъра
коаста.

Сътвътъ дзвпъ тезъл попці, постри Татарі
адъсъръ штіре къ дзвиманії се апроніауз din пар-
теа сатълі Сакі ші а лакълі съраг. Да 2 оаре
dimineadz се цілв вп консілів de ресъл; апои фі-
каре се гръзви я постъл съв дзвпъ ordin. Махліс-
Паша кв колонелъл Остон ші из ставъл съв аз
інспектат търіле, адъогънд май твлте тръне пе
ла пътвріле че пв-ераа джъкъ віде джтъріте. Да
4 оаре dimineadz ръспаръ септале de лартъ,
армія, че ера тъвъртъ до порт се джнайнт кв
артилерія еї пріп вліділе челе джгвстє а політіеї,
unde джтълніндъсе кв вп різ de лъквіторі Флгарі,
карії кв фемеї, копії ші вітеле лор кътав скъпаре-
ла порт, аз фост зрит мат оаре каре конфесіе ші
джтързіере.

А. С. Омер-Паша, пропышіт de масалале ші
торчії аз веніт я търії ші кв съпце ръче джтър-
діа ordinile сале. Да 5 оаре вп спіон тосковіт,
de націе грек, априне джтър'п впгіз о ракетъ
ка септале пептръ асаллататорі, джесь дескоперіт
fiind до ачел тінѣт фз ші вчіс. Атвиче вате-
ріле поастре аз апрынс ракете лътнітъаре, спре
а дескопері таршъл ті позідіеа дзвштаразълі каре
джчепзсе а грідина політіеа кв о пътернікъ ка-
нонадъ.

Фокза de артилеріе фз врмат de вп енерцік

атак аз колоанелор de інфатеріе, каре дні таєть се
длайлта сире түрій de әндө тәнгріле поастре ші
ракетеле жиіропікав картече віне пемеріте. Ачесте
шілі жиіткерікілік жиірьнарь чева шішкареа даш-
тапалыі, дар жудатъ че соареле ръссырінд ән фада
поастре, кв а са лякоаре пі скіліні ведеріле, Ресіе-
ній фолосіндесе де астъ педидынъшаре, се арп-
варъ кв сұмбіде жиіліт, ші ав ізбетіт а се
ауропін ды шапандырі, колона de атак, шартъпд скырі
шілі скындырі аз черкат а фаче півді престе шап-
андырі, жи каре ініціатори Францезі аз фост кондас
ана лаквлі. Жи тіжлоктал вінік квотпліті гриндине
де пілтібб, че кв съпде ръче Оготаній жи тріметеа
де не паранет, шілі din Ресіені черказ а се күңдіра
не скырі, алдік жиғіцеал вайонета кв съпнаңда жи
шыретеле шапандырі, се сілак не вітерій катарагілор
шілі се пеноіаіз а ақынде не паранет, дар de бразілі
анъръторі фбръ вінік ші жиіншілік жи шапандырі.
Ачест асалт жиіріконшат фз жиіншілік де алға доз
колоане, ші тот кт асемене результат, жиңілт de
сар фі шілі преліпіт, анои жи адевър кт кт тор-
діл дор ар фі вішилті шапандыріе ші din тревілі-
дор ар фі кльдіт о тоғілъ че де-ар фі фост шілі
жідімділікті пілтітірекътоаре. Обосіді да зъдарніч
оцінтале, каре же көсілі атыца торді, Ресіеній жи
чевръ а се ретрада, кынд атвиче дніз орьндана.
Д. С. Ошер-Наша ші а поастре навалеріе демі-
нкүнін пілтірорась, ал індейт не Ресіені, че жа
жиченіт се ретръреаз жи орьнідеалъ, дар анои
коашнеле de не Ханрі IV ші de не ваноаре, і
нисеръ жи неорындаевъз, жиңілт ретръ-гвардіеа
дор се піреа оғыгъ. Жи асъл якісіе фз вінік
Балака Селін-Наша, каріле жи фронтес навалеріе
алергъпд ші етігінді: жиаіште въеділор! фз жи
шент атінде о коашты. Ресіеній жи десетніт а
дор кале ірін арде де сате, din каре колоане да
фам мегръ десетніт кт: о нарге сағ жиіретілік
спро Сімфероні, алта сире Нерекон Комікаті-
тетіла аз цінкі ка віо 5 баре. Аргінеріса по-
стръ аз стрікаг З түнірі даштіншеті, ал садағ
кътева каръ де атвініде шілі аз кісі ка да 500
шілі. Нереде поастре жи соладі есте педи-
семпътоаре. Өзін асъл жиіншілік **Д. С. Ошер-**
Наша фз врат де арміе ші де ионор кт шаре
естісіасті, тоғі съ фінесав да персона еа, съі
съркте шакар чыжетеле, кий съркташ ші нақда съі,
еар Ц-пералісінде кт аерві съі поїд, шақшыма
трепелор че аз десвъліт о бразвръ вредаікъ de
реңштадіе къштігать жи аныл тревіт да Даңыра
Ал постръ Мыхліс-Наша аз тұрткіріг квіоскіта

са активітате ші асеріте, ші актп не оквпът а
жандарлік фортификаціялік жиіръп мода а префаце
Египаторіеа пв жи Севастополі, че жи ренкітілі
Калағат.

Шілік актп гриндине чеа пілтібоасъ аз пъ-
страт аічे не пои Молдовеній кърора din історіе
Крітіл пв «стег стрыін! — О жандаръ де воамтъ
кърнатать ар фі оторіт не артъшевъ тез Наастасі,
деакъ өл ренпеде ка не о шопъръ пвр фі кълкіт'о
кв пічорка.

Boind D-Zes bois da relaçii de драциріле по-
стре челе віттоаре,

Хасан-Ефенди,

къпітан жи статял Мацор.

(Din Газета de Молдавия.)

РЪСБОІЧЛЮ ЛІМБІЛОРЪ.

Бын ръскоів жиіріконшат, кърві асеменеа ро-
тіполя пв а таі квіоскітвя, стъ съ ее порнеськъ
кіарх жи сінбліз лаі. Апъръне Dóme de ръс-
коівля dinтре пои, ашаа ее рόгъ вісерікапілі поштрій
Жиіръз вна din „ектенілі“ орі „толітвеле“ вісері-
чешті, ал ші віратв, декінд пв таі факъ ші ег
не къпітъредекъз din „страна“ дренигъ орі сънгът;
— десетікъ къ „піатвіл“ рошъпескъ се наре а ръ-
шініе сурдіз ла рягъчкіліе вісерічей сале ші къ-
тоте жиінчыл вілде пептір өргареа пъкатедоръ
ворк пі фолосі пітікк de азі ділінгъ. Тоте літвіде
din пътжітвял Баянрещтілоръ ші алі Іашілоръ
с'ак порнітк асупра лаі ші елз тутк пв се покъ-
шите. Тоте літвіде din пътжітвял Тжриппелоръ
Сіліенілоръ, Крішапілоръ, Тімішапілоръ, Марь-
шапілоръ, Бурсапілоръ жиі рідікіръ канетеле доръ
спре ръскоівле ші рошъпекъ тутк пв врема а се
сънгъе! Чето де „породе“ аз тъпекать асупра
лі, пі елз, рошъпекъ жиіръ орвіа еа пв ее кътре-
швръ!

Еаръ жиченітвял ръскоівле а фоста ашаа;
Чеде 25 „Лігере“, семінгілі але Гагаіеі вені ші півъ,
екыннып din посія Егінеткілі аз порнігъ съв „но-
ваджіреа“ францілоръ Сантілів ші Петръ, на съ
квіріндікъ пътжітвял пърінгілоръ доръ дела чеде
45 семінгілі але „Словелоръ“ ші аз цінкі ръс-
коівля апі дөзінчі. Еаръ кынд аз фоста съ інтро-
літереде жи пътжітвял фығыдайдеі, ал венітк
асупра Семінгілі літерелоръ ші асупра Семінгілі
Словелоръ піатвілі туткі дела ръсъріт ші дела
аңзес, дела тімезілі ші тімезішибіт, ші с'аі

фолосітв де ръевоівлв дінтрв еле, ті аз інтратв
дп пътжитвялв лорв, ші леав фъквялв стрікъчне,
таре, ті аз дзея твалте дін еле дп робіа Ваві-
лония, ші аз фоств вайетв ші пльпсетв таре
дп ачелв семіндї; еарь челе каре аз таі рътаев
дп пътжитвялв лорв с'ав трасв ші с'ав аскзпс
пріп твалі ші плаіврі ші аз стътвялв пе аколо
ані 8. Ші аз фоств шеатвялв тажтвіреі 28, кънд
Словел аз дпчептвялв еарьш а се ашеза пе ла
шесврі ші пріп вълв ржврілорв. Еарь кънд а
възвтв ачеста семіндї Літерелорв, аз пъръсітв
ші ачелев твалпї ші аз квтезатв а еші ла шесврі,
еарь дп ініма лорв аз адасв тутв зра чеа веке
аевира семіндї словелорв. Еарь кънд ш'аэ дп-
черкатв пътєрілв, аз възвтв кълмандош соіврілв
de семіндї сълвісеръ фбртв форте пріп дпкврсле
алторв семіндї, каре кълкасеръ таі твалть „време“
пътжитвялв лорв; еарь семіндїлв лорв, каре ръ-
тъсесеръ пе ла шесврі, се апестекасеръ ші се
корчісеръ къ алте літві дела Елада ші дела
Търкестан, дела Волга ші Рів, ші авіа се таі
штіа дпчептвялв лорв. Атвпчі Dzes трімісе пе
„проорочї“ съл карі стріга дп пастїй: Покыдіяк
къ с'ав апрапітв дптильціа червялв. Еарь про-
орочї дін пътжитвялв Бъкврешілорв аз стътвялв
таі твалтв пентрв дптильчіреа семіндї словелорв
къ семіндї літерелорв ші аз зісв пеатвялв
съл, ка съ апесече пе філ ачесторв семіндї ші
портьялв лорв ші овічеврілв лорв, къчі ашea есте
воіа татълв. Ші с'ав дпчептв ашестеквялв се-
тіндїлорв дптиревпь къ літва лорв, ші проорочї
чей дела 28 аз зісв къ есте віно ашea.

Еарь кънд аз фостv авілв 55, сав рідиката
проорочї пътжитвялв Іашілорв, ші аз аднатv
тутв породялв дптиревпь ші аз зісв аз: Проорочї
шінчиніоні с'ав складtв дп тіжалозялв пеатвялв
пострв, ші стрікъчне таре аз фъквялв проорочї
пътжитвялв Бъкврешілорв, ші чей дін пътжигвялв
Търпъвнілорв с'ав автвялв таі твалтв дін къде
Domпvzai ші аз трасv дп цартеа лорв пе начіні
лорв ші аз атвпчігв пе твалтв дін фрадії поштрї.
пентрв на съл пе стріче літва ші „овічеврілв“ постре
ші съл пе ржнілссе, Бългатіпеле пбетре ші „Джелен“
пбетре ші тутv „Іспръвіл“ пбетре дп овіл поро-
дивши.

Еарь кънд аз фостv авіа адас дін авілв 55,
с'а „тобілізатv“ твалдіме de пороаде къ „позва-
торїї“ лорв дп фрвте. Еарь позъцвігорї лорв
аз фостv: Артіквз, Свєсантівз, Вервз, Парте-

чівz, грозавк ші Ціа, фіїка лві Чупе, пе каре
проорочї Іашілорв дп осаждірь ла тбртв пентрв
препуств къ ар фі воітв а тврвра віла дпделециро
а семіндї Словелорв ві семіндї Літерелорв ші лав
арсв дптиревпь къ алці doi повъцвігорї дп ті
дпентрв ка съ фіе жъргфъ віне прійтв лві Dz-
nezev ші пainte de редчепереа ръсвоівлв.

Еарь фіїндкъ овічевялв пеатврілорв дін ачелv
века ера, ка таі пainte de а кълка дп пътжитv
стрілв, съ словоъ карте de ръсвоів, с'а складtв
ші дптеіз вілв проорокv дін пътжитвялв Бъквр-
ешілорв ші а тріміс карте de паче кътв че
дін пътжитвялв, Бърсанілорв*); еарь чеі карі аз
чітіто п'аэ вртв съ дпделеч, пентркъ ера
дпвекіді дп датінеле лорв. Атвпчі аз стътвялв дп
пътжитвялв Сівіапілорв вілв върватv, кареле с'а
сокотітv пе сіне тіжлоігорв аз п'ячі Дись
проорочї Іашілорв из с'ав талдітвітв къ ачелv
тетіврі de паче, чі еі черврь спипреа неконді-
шіопать, пентркъ еі аша квінтезъ дп картеа
лорв кътв ротън. (Ва зрима.)

„Domпvzle Pedakvрz!“

Альтврата одъ кътв D. Ворніквз Григоріе
Кеза, просфоратv дін адевъратv сіміз de рек-
попшіпцъ ші дп кареа есте кіарвз адевър, дп-
превпь къ dedікаціе ei, віне воеште а о дісера дп
колоне стімасіле Dzvпітале Газете. Ачестай
варватv datoare фіїндзі Moldova ші пріп зртвре
ротжнї, фъкліса вертвдеі сале, съ квініе а фі
иць дп канделарv се літвінезе твтврора, ка въ-
зънідисе фантеле вілвіор патріоді сеі імігътв ші
ашa проішпінді кътв перфепціонаре пріп
харегате съ пакетv фі секрї, тарі ші феріці, се
дъвдътв пре тутv цертвдеі ті аз літвініор чел
че есте дп черврі.

Компаторіумі реквпоквтв.

Іанії 1855 Мартів.†)

*) Фіїка пепrк тутv №. 6. 1855.

**) Ачесаш №. 9, 10, 11, 12. 1855.

***) Телегразз дп къдіва №. 1855.

****) Ромъніа літерарv №. 7, 8, 9.

†) Ачестай адресъ пі се трімісе пе лінгъ
ода че зрима. P.

Кътъръ

ВЕНЕРАНДЪЛ БОИЕРІЯ МАРЕЛЕ ВОРНИКЪ

D. D. ГРИГОРИЕ КОЗА,

*Excmimicps ал Калкви шi ал Inctprkцiunei
Ізвлiчe etc. etc.*

О ДЪ

Спро сепвза девоцієи шi ал етернei рекапоштiпi, пептрз къпътателе тарі фачерi de вiне шi дiпtrз аmentiреа вертвзiлор сале патротиче, падiопале шi четъдепе дiп патротеа кърора пiрвреа с'аz арътата варватъ тъпътвiторiз дiп тiжловка сочietъци.

С'аz копiвъс

de

КъMINAPiBL Г. СЪБЛЕСКi. I.

Ла оказiea зiлei сале опомастiче дiп 25. Іанварiе 1855 Шi с'аz просфоратъ de шi тiлдi патрiодi че варватъ вертвтеа четъдепъ а ачестi варватъ

ОДЪ.

О твъ фiл ал Ромънiе! повълъ въстаре, каре Пордi дiп фада та антикъ цеперац'i рошълiде Dивъ тiпъ че 'n Капитолiз с' адоръ о дeneoаръ. Йар дiп фаде продвчи фрактъ dinastiei ераклиде.

Твъ, дiп сiнъл падiоне альпата фiндъ, възвръ. Патрiеа не ценвзiлъ фiлъ бi реiскъторъ, Че ка четъдепъ ростiръ шi de-апврвре фъкъръ. Аптръ зелъ шi авнегаре пептръ цеаръ шi поноръ.

Чел че 'n скoала власiтъдеi формашi цепълъ, сiмдименте,

Шi а ероiлор векiтiеi прототiпъ ai стiдиятъ, Къ-а вертвдеi галансiе 'нал вiедеi фiрмаменте Ка зiлъ гигантъ пропъшите вртеле дi-ai лисемпятъ.

Карактеръл Харетъдеi ai въдiтъ дiп totv шi 'ппарте Ка ал статвлi тiпiстръ; ка варватъ лiзi прiвата, Твъ дiп tимпi тъпътъчiвнеi a деfенсiеi стiндартъ Tineai престеi сплiкантъ шi 'n певоi л' ai апъратъ.

Бине фачерei плeеada фъцошiндъ твъ дiп iкоанъ Низрреа 'n сочietate te-ai възвtъл дiпквiзратъ De-асврiтъл, de лiсiтъл, de оrfанъ шi de въданъ, De ачел че фъшългеште de дрептатеi лисетатъ.

De ачел жише, че, дореште се 'нtre 'n тeмпъл 'нделенчiвнеi

De ачел че пе трiвълъ вре дрептатеа a ростi

De ачел че пе катедръ вре-a 'пвеца шiтjingda-isp. De чержндъ кътъръ Domps, жаде, тъпътъре ai сол. А орфавлi твъ фостai крескъторiз шi пърiпte, Шi-аl автвлi сев iарь консюствъ пъстръторiз, Фiсiкъ торалъ репълъстiндъ'i inima шi a зiлъ шiпt. Ai шiтiтъ ал дiпформате четъдепъ фолосiторъ.

А амiчилор тъi дiпкъ, че опоръ, вiацъ, авере.

Ли печесiтъцi, перiкле, конфidentъ дi-o 'пкредiпцатъ, Mai твъл дектътъ пе-але тале апъратъ ai къ dзреръ, De пе-амiкъл, de тiранъ a ръпi-се п'аi лъсатъ.

Чел че але тале тоате але-амiчилор a фiре

Ли вiаца 'дi социаъ твъ къ фанта ai пiлiтъ, Патротъ къ стреiпъл асiлъ шi оспедiре

Aз афлатъ ла фокулареа 'дi, tot iпса вiнеi вепiтъ

Domiцelъ 'дi стътвтаз твъзелор пеcеквтате De-ал епохеi Pirinеза поz Парнас adiвtrиtoriз, Aзi академъ твъзелор пептрз стъдиe трактате Ка шi Шлатопъ къ амiчii de-адевъръ фъцi ростiторъ.

Съв мiоiстериi 'дi афлатъз сколеле пре Мечепате, Шi-академiea 'пкзетъ пре ал сев дескiзъторъ, Йар жiпiшea се 'птрвпiръ дiп a сале iнтернатъ, Decolatе de свfлареа демонълi дестрвкторъ,

Кронiчle Ромънiе aз възвtъ a лор лътiпъ Прiп зелоас'адi коплакъръ ка тiпiстръ кredinциосъ Плiнind Domvzlaи Dорiпda, ш'алор фiлъ dин рiпtъ, Лътme лор къ фрiпа пресеi dин тiпiрiче ai скосъ.

Приiмеште a твъзетiреi просфоръ de л'зiпъ пърiпtъ Dинтре сiтеле ачелоръ, четъдепъ че ai салватъ Пълеа фiлълор, фокареа стрътошасъкъ твъ фервiтъ Апърънд, лор вiтогрiла ка еров ai сiгвратъ.

Шi-авечiнълi пiтерникъ dин дрептатеа чеа леасъкъ Ne дрептъ сiтва че-адвнace, къ-ал тъл ропаl вi дрептъ сiтва че-адвнace, къ-ал тъл сiтва че-адвнace, сiфъртатъ

Пе-а кодъчiстvлi вете, цъсътвръ софiстiасъкъ Че-а iстiциеi онi леагъ, къ реzonъ 'дi ai къртатъ

Къ кът практика секвръ резолътъндъ bindekarе Съ преаферь денaintea теоретiлор че' съ барбе, De aceminea шi фанта каре есте салутаре Denaintea еквiтъцеi че пре дрептъ къ-адевър соарбе.

Къ вертвтеа'дi къ-алтъл цеviз пе алеапъ, пе аваръ, Inviпciодъ дiпtrъ пiтере'дi глорiосъ ai тrivtфatъ!

Фрацилор се'i къпътъл даръ d' eверцетъ къпосъкъл харъл

Къ рекапоштiпi 'егеръл iпiпtmentъ iаg дiпtълдатъ.